

מטות - מסעי (תש"ז) פרק ל"ב.
(השוה גליון מטות-מסעי תש"ב, שעסק אף הוא בפרק זה !)

א. ב. ויאמרו אל משה ואל... עטרת ודיבן... הארץ אשר הכה ה'... ארץ מקנה היא ולעבדיך מקנה.

ה. ויאמרו אם מצאנו חן בעיניך יותן את הארץ הזאת לעבדיך, בעל אור החיים שואל: למה דוצרך לומר תיבת "ויאמרו" בשניה, שהרי הם עוד מדברים ולא היה הפסק לבריהם?

בסרם ענותך לשאלה זו, שוה למקומנו את שני המקומות האלה:

1. בראשית ט"ו
ב' ויאמר אברם... מה תתן לי ואנכי הולך עירי וכן משק ביתי הוא דמשק אליעזר,

ג' ויאמר אברם הן לי לא נתת זרע והנה בן ביתי יורש אותי.

2. בראשית ל'

כ"ז: ויאמר אליו לבן אם נא מצאתי חן בעיניך נחשתי ויברכני ה' בגללך,
כ"ח: ויאמר נקבה שכרך עלי ואתנה,

ב. שאלות מבנה.

שים לב: השיחה בין שני השבטים ובין משה מתחלקת לחלקים אלה:

- I. ב - ה
- II. ו - טו
- III. טז - יט
- IV. כ - כד
- V. כה - כז
- VI. כח - ל
- VII. לא - לב

(כדי שתבהיר לך את התקדמות השיחה, קרא שמות לקטעים הנ"ל לפי תכנם.)

לכאורה נראה שיש כאן חזרות מיותרות על אותם הדברים. לכן הסבר:

(1) למה חוזר משה בדבריו בקטע IV על דבריהם בקטע III, מה ההבדל העקרוני בין דבריו לדבריהם?

(2) למה חוזרים בני גד ובני ראובן בקטע V על דבריהם בקטע III, מה חדשו בדבריהם האחרונים?

(3xx) למה חוזרים בני גד ובני ראובן בקטע VII סוב על דבריהם שאמרו כבר בקטע III ובקטע V?

3x. ג. בני גד ובני ראובן ג - ד.

בעל אור החיים שואל: למה הוצרכו - אחר שפרטו שמות המקומות - לכלול "הארץ אשר הכה ה' לפני עדת ישראל", וכי היו לפנייהם ארצות אחרות ששם כשם עד שהוצרכו לסמן את אלה ולומר "אשר הכה ה' לפני...". ומי לא ידע שהוא הכה?

בעל עקדת יצחק מתרץ יתור זה בעזרת הגמרא בבא מציעא ב' ע"ב:
"הוא אמינא מציאה היא דרמו רבנן שבועה עליה, משום דמורי ואמר:
"חבראי לאו מידי חסר בה - איזל ואיתפיס ואתפליג." (רש"י: אינו מפסיד

כלום, בחינם באה לו בלא טורח.)
ענה לשאלה הנ"ל בעזרת דברי הגמרא!

ד. לדברי משה פסוקים ו' - ט"ו.

האם משה רבנו - בהוכיחו את בני גד ובני ראובן. תוכחת קשה, צדק בחשדו בהם ובכוונותיהם או טעה בכונת דבריהם וחשד בכשרים?
נמק את תשובתך והבא ראיה לדעתך מלשון הכתובים בפרקנו!